Lietas arhīva Nr. AA43-0855-24/2
ECLI:LV:ADAT:2024:1127.A420263418.25.S

Administratīvā apgabaltiesa
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2024.gada 27.novembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Una Mihailova,
tiesneši Agris Dreimanis un Ilze Freimane

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. B/ pieteikumu par Daugavpils pilsētas domes 2018.gada 6.augusta lēmuma Nr.1.2.?16/480 un 2019.gada 22.augusta lēmuma Nr.1.2.-16/491 atcelšanu, labvēlīga administratīvā akta par patvaļīgas būvniecības radīto seku novēršanu, nojaucot patvaļīgi izbūvēto kanalizācijas cauruļvadu pieteicēja zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, izdošanu, sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzībām par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 26.marta spriedumu un 2020.gada 20.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Daugavpils pilsētas domes (tagad Daugavpils valstspilsētas pašvaldības dome) Pilsētplānošanas un būvniecības departamenta (turpmāk – departaments) būvvaldes (turpmāk – būvvalde) būvinspektors 2016.gada 2.decembrī apsekoja trešās personas /pers. C/ dzīvojamās mājas /adrese/, lietus kanalizācijas pašteces cauruļvadu, kas šķērso astoņus zemesgabalus, tostarp pieteicējam /pers. B/ piederošo zemesgabalu /adrese/, (turpmāk – pieteicēja zemesgabals) un 2016.gada 16.decembra atzinumā konstatēja, ka cauruļvads izbūvēts patvaļīgi bez akceptēta būvprojekta un būvatļaujas. Būvvalde uzdeva /pers. C/ saskaņot ar pieteicēju lietus kanalizācijas pašteces cauruļvada (turpmāk – kanalizācijas cauruļvads vai strīdus būve) izvietojumu pieteicēja zemesgabalā un iesniegt departamentā būvniecības ieceres dokumentāciju strīdus būves būvniecībai.

Departaments, izskatījis /pers. C/ apstrīdēšanas iesniegumu, ar 2017.gada 10.augusta lēmumu būvvaldes būvinspektora 2016.gada 16.decembra atzinumu atstāja negrozītu.

Ar Daugavpils pilsētas domes 2018.gada 6.augusta lēmumu Nr.1.2.?16/480 (turpmāk – Domes 2018.gada 6.augusta lēmums) departamenta 2017.gada 10.augusta lēmums tika atcelts. Lēmumā norādīts, ka 2018.gada 2.jūlijā ir stājies spēkā Latgales apgabaltiesas 2018.gada 6.marta spriedums civillietā Nr.C12253416 (turpmāk – spriedums civillietā), ar kuru par labu trešās personas nekustamajam īpašumam ir nodibināts ūdensvada servitūts pieteicēja zemesgabalā, ierakstot servitūtu 0,0453 ha platībā zemesgrāmatā. Līdz ar to faktiski ir izpildīta prasība par strīdus būves saskaņošanu ar pieteicēju.

[2] Būvvalde 2019.gada 9.janvārī izsniedza trešajai personai būvatļauju objekta „Dzīvojamās mājas /adrese/ drenāžas kanalizācija" būvniecībai (turpmāk – Būvatļauja) un 2019.gada 15.martā veica atzīmi par projektēšanas nosacījumu izpildi.

Departaments, izskatījis pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu, ar 2019.gada 13.jūnija lēmumu atstāja Būvatļauju negrozītu un atteica izdot administratīvo aktu, ar kuru trešajai personai uzdotu nojaukt strīdus būvi.

Ar Daugavpils pilsētas domes 2019.gada 22.augusta lēmumu Nr.1.2.-16/491 (turpmāk – Domes 2019.gada 22.augusta lēmums) minētais departamenta lēmums atstāts negrozīts. Lēmumā norādīts, ka Būvatļaujā pamatoti nav ietverts nosacījums būvniecības ieceri saskaņot ar pieteicēju, jo saskaņā ar spriedumu civillietā pieteicēja īpašumam ir noteikts apgrūtinājums – ūdensvada servitūts –, kas nodibināts jau izbūvētajai inženierkomunikācijai. Dome atzina, ka būvvalde pamatoti saskaņā ar Būvniecības likuma 18.panta piektās daļas 2.punktu atļāva būvniecību.

[3] Pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumiem par Domes 2018.gada 6.augusta lēmuma un 2019.gada 22.augusta lēmuma atcelšanu un patvaļīgās būvniecības radīto seku novēršanu – administratīvā akta, ar kuru trešajai personai uzliktu pienākumu nojaukt strīdus būvi, izdošanu.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 26.marta spriedumu pieteicēja pieteikums par Domes 2018.gada 6.augusta lēmuma atcelšanu un administratīvā akta, ar kuru tiktu uzdots trešajai personai nojaukt patvaļīgi uzbūvēto kanalizācijas cauruļvadu, izdošanu noraidīts. Spriedums pamatots ar turpmāk minēto.

[4.1] Tiesa atzina, ka, ņemot vērā to, ka pieteicēja nekustamajam īpašumam ar spriedumu civillietā ir noteikts apgrūtinājums – ūdensvada servitūts –, būvvaldes noteiktais pienākums saņemt pieteicēja piekrišanu kanalizācijas cauruļvada būvniecībai ir zaudējis spēku, un pieteicēja piekrišana kanalizācijas cauruļvada būvniecībai vairs nav nepieciešama. Tādējādi Daugavpils pilsētas dome pamatoti atcēla trešajai personai noteikto pienākumu saņemt pieteicēja piekrišanu kanalizācijas cauruļvada būvniecībai.

[4.2] Tiesa atzina, ka lietā nav konstatējams pamats lēmuma par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu, nojaucot patvaļīgi uzbūvēto kanalizācijas cauruļvadu, izdošanai, ņemot vērā to, ka trešajai personai ir izsniegta Būvatļauja, proti, trešajai personai ir dota atļauja būvniecības procesa turpināšanai (patvaļīgi uzbūvētā kanalizācijas cauruļvada legalizācijai). Tādējādi nav pamata prasījuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu apmierināšanai.

[4.3] Tiesa atzina par nepamatotu pieteicēja argumentu, ka iestāde par būvniecības legalizāciju varēja lemt tikai saskaņā ar 1995.gada 10.augusta Būvniecības likuma normām. Patvaļīgās būvniecības fakts ir konstatēts atbilstoši tiesību normām, kas bija spēkā būvniecības laikā. Taču tā kā šis fakts ir konstatēts jaunā Būvniecības likuma (redakcijā pēc 2014.gada 1.oktobra) spēkā esības laikā, tad šobrīd spēkā esošās tiesību normas ir piemērojamas, lemjot par turpmāko rīcību saistībā ar konstatēto patvaļīgās būvniecības faktu.

[4.4] Tāpat tiesa atzina par nepamatotu pieteicēja argumentu, ka konkrētajā gadījumā iestādei nav rīcības brīvības un tai bija jāpieņem obligātais administratīvais akts – lēmums par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu. Tiesa konstatēja, ka, ņemot vērā to, ka Jaunciema ielas Daugavpilī teritorijā ir atļauts būvēt lietus kanalizācijas tīklu, izstrādājot būvprojektu Būvniecības likuma un citu normatīvo aktu noteiktā kārtībā, kā arī to, ka pieteicēja piekrišana minētajai būvniecībai nav nepieciešama, būvvaldei nebija jāpieņem obligātais administratīvais akts – lēmums par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu –, un būvvaldei bija tiesības dot atļauju veikt būvniecību pēc būvniecību regulējošu normatīvo aktu prasību izpildes.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 26.marta spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, tajā norādot pieteikumā un turpmāk minētos argumentus.

[5.1] Tiesa izdarīja kļūdainu secinājumu, ka obligāts pienākums iestādei pieņemt lēmumu par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu ir tikai

gadījumā, kad konkrētā objekta būvniecību attiecīgajā teritorijā nepieļauj normatīvie akti.

[5.2] Administratīvā rajona tiesa nav vērtējusi apstākli, ka trešajai personai nav šķēršļu izbūvēt kanalizācijas cauruļvadu pa Jaunciema ielas teritoriju, ko apliecina arī departaments, tādējādi neradot īpašuma tiesību aizskārumu citām personām.

[5.3] Latgales apgabaltiesa spriedumā civillietā *ultra vires* ir izlēmusi civiltiesisku strīdu starp pieteicēju un trešo personu pēc publisko tiesību normām (1995.gada 10.augusta Būvniecības likuma 30.panta sestā daļa), kuru piemērošana nav attiecīgās tiesas kompetencē. Nekādi apsvērumi, kas izdarīti spriedumā civillietā, nav saistoši administratīvajām tiesām.

[5.4] Ar patvaļīgi izbūvēto kanalizācijas cauruļvadu ir noticis pieteicēja pamattiesību aizskārums saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 105.pantu.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2020.gada 20.aprīļa spriedumu pieteicēja pieteikums par Domes 2019.gada 22.augusta lēmuma atcelšanu un pieteicējam labvēlīga administratīvā akta par patvaļīgas būvniecības radīto seku novēršanu, nojaucot patvaļīgi izbūvēto kanalizācijas cauruļvadu pieteicēja zemesgabalā, izdošanu noraidīts. Spriedums pamatots ar turpmāk minēto.

[6.1] Tiesa atzina, ka, ņemot vērā to, ka pieteicējam piederošajam nekustamajam īpašumam ar spriedumu civillietā ir noteikts apgrūtinājums – ūdensvada servitūts –, atkrīt tiesību normās noteiktais pienākums saņemt pieteicēja piekrišanu kanalizācijas cauruļvada būvniecībai.

[6.2] Jautājums par svešas zemes apbūvi ir privāto tiesību jautājums, jo īpašuma tiesības ir privāto tiesību institūts. Konkrētajā gadījumā šādas tiesības trešajai personai piešķir ar tiesas spriedumu civillietā nodibinātais servitūts. Tiesa nepiekrita pieteicēja argumentam, ka spriedums civillietā ir vērtējams kā fundamentāli kļūdains un atzina, ka atkāpšanās no *res judicata* principa izskatāmajā lietā nav pieļaujama.

[6.3] Tiesa atzina, ka tas apstāklis, ka vispārējās jurisdikcijas tiesā noslēdzies tiesas process, kurā ar tiesas spriedumu nodibināts servitūts un ir noraidīta zemesgabala īpašnieka prasība par pienākuma uzlikšanu nojaukt patvaļīgi izbūvēto kanalizācijas cauruļvadu, ir būtisks arguments par labu tam, ka arī šajā administratīvajā lietā administratīvā akta izdošana par būves nojaukšanu būtu atzīstama par klaji nesamērīgu.

[6.4] Tiesa secināja, ka izskatāmajā gadījumā nav konstatējami no Būvniecības likuma 15.panta pirmās daļas izrietoši šķēršļi būvatļaujas izdošanai. Tā kā pārsūdzētais lēmums ir tiesisks, tiesa nekonstatēja pamatu pieteicējam labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas 2020.gada 20.aprīļa spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, tajā norādot pieteikumā un turpmāk minētos argumentus.

[7.1] Spriedumā civillietā ir pieļauta fundamentāla kļūda, atbalstot būvniecības veicēja ļaunticīgu tiesību izmantošanu, kā rezultātā tiek pārkāptas pieteicēja īpašuma tiesības, kas savukārt ir pamats atkāpties no *res judicata* principa

[7.2] Ņemot vērā gar kanalizācijas cauruļvada līniju noteikto aizsargjoslu, pieteicējs savā nekustamajā īpašumā vairs nevar izvietot apbūvi gar /ielu/. Līdz ar to pieteicēja tiesības lietot savu nekustamo īpašumu tam mērķim, kam tas primāri domāts, proti, apbūvei, ir ierobežotas tiktāl, ka tās ir praktiski liegtas. Tiek pārkāptas pieteicējam Latvijas Republikas Satversmes 105.pantā garantētās īpašuma tiesības.

[7.3] Tiesai bija jāvērtē pieteicēja īpašuma tiesību aizskārums un jāsecina, ka konkrētajā gadījumā nevar atsaukties uz fundamentāli kļūdaino spriedumu civillietā, un jāveic lietderības izvērtējums atbilstoši Administratīvā procesa likuma 65.panta trešajai daļai par vienu no Būvniecības likuma 18.panta piektajā daļā minēto lēmumu izvēli.

[7.4] Trešā persona nav normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā saskaņojusi kanalizācijas sistēmas būvniecību ne vien ar zemes īpašnieku (pieteicēju), bet arī pašvaldību.

[7.5] Pieteicējs nepiekrīt tiesas secinājumam par to, ka konkrētajā gadījumā administratīvā akta izdošana par būves nojaukšanu būtu atzīstama par klaji nesamērīgu.

[7.6] Tiesa arī nav vērtējusi, vai kanalizācijas sistēmas būvniecības rezultātā nav nodarīts kaitējums videi, kaut gan uz iespējamu kaitējumu videi pieteicējs norādīja gan administratīvā akta apstrīdēšanas procesā, gan tiesas sēdē, proti, kanalizācijas cauruļvads izvada notekūdeni Daugavas upē, kas ir nacionālas nozīmes ūdenstilpne un no kuras dzeramo ūdeni ņem vairākas Latvijas pilsētas.

[8] Dome paskaidrojumā par pieteicēja apelācijas sūdzībām to neatzina, pamatojoties uz Domes 2018.gada 6.augusta lēmumā un 2019.gada 22.augusta lēmumā norādītajiem motīviem.

[9] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 2.jūnija lēmumu lietas Nr.A420263418 un Nr.A420274519 apvienotas vienā tiesvedībā, piešķirot apvienotajai lietai numuru Nr.A420263418.

[10] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2021.gada 14.jūlija spriedumu tika apmierināts pieteicēja pieteikums un Būvatļauja tika atcelta, kā arī uzdots būvvaldei viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas pieņemt lēmumu par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu, uzdodot trešajai personai nojaukt kanalizācijas cauruļvadu pieteicēja zemesgabalā.

[11] Ar Senāta 2024.gada 11.aprīļa spriedumu (turpmāk – Senāta spriedums šajā lietā) atcelts Administratīvās apgabaltiesas 2021.gada 14.jūlija spriedums un lieta nosūtīta Administratīvajai apgabaltiesai jaunai izskatīšanai. Spriedumā secināts, ka tiesa nepamatoti nav ņēmusi vērā spriedumu civillietā un secīgi piemērojusi Būvniecības likuma 18.panta piektās daļas 1.punktu.

Motīvu daļa

[12] Izvērtējusi lietā esošos pierādījumus un procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzības ir nepamatotas un pieteikums ir noraidāms.

[13] Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicējs iesniedza tiesā pieteikumus par Domes 2018.gada 6.augusta lēmuma un 2019.gada 22.augusta lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta par patvaļīgas būvniecības radīto seku novēršanu, nojaucot patvaļīgi izbūvēto kanalizācijas cauruļvadu pieteicēja zemesgabalā, izdošanu.

Apgabaltiesa konstatē, ka būtībā lietā ir strīds par to, vai pieteicējam ir jāpacieš viņa zemesgabalā trešās personas uzbūvētais kanalizācijas cauruļvads. Attiecīgi lietā ir strīds par to, vai trešajai personai ir tiesības uz būvniecību pieteicēja zemesgabalā; par to, vai trešajai personai ir tiesības legalizēt jau uzbūvēto strīdus būvi; par to, vai strīdus būves legalizācijai ir nepieciešams saskaņojums ar pieteicēju.

Par trešās personas strīdus būves atrašanos pieteicēja zemesgabalā

[14] Ar spriedumu civillietā par labu nekustamajam īpašumam /adrese/ B, Daugavpilī, kadastra numurs /numurs B/, nodibināts ūdensvada servitūts 0,0453 ha platībā (aizsargjoslas teritorija gar drenām) nekustamajam īpašumam /adrese/, kadastra numurs /numurs A/, nosakot servitūta robežas saskaņā ar Daugavpils pilsētas domes 2016.gada 4.jūlija lietus kanalizācijas pašteces cauruļvada izvietojuma shēmu un 2017.gada 24.janvāra apgrūtinājuma plāna projektu, ierakstot servitūtu 0,0453 ha platībā Daugavpils pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs C/.

Apgabaltiesa no sprieduma civillietā secina, ka ar spēkā stājušos tiesas spriedumu ir atzīts, ka pieteicēja zemesgabals ir apgrūtināms ar servitūtu, kas noteikts par labu trešajai personai piederošajam nekustamajam īpašumam un kas dod tiesības novadīt ūdeni no sava zemesgabala caur kaimiņa zemi (Civillikuma 1163.pantā noteiktais ūdensvada servitūts). Attiecīgi pieteicējam ir jāpacieš, ka viņa zemesgabalā atradīsies trešajai personai piederoša būve – kanalizācijas cauruļvads.

[15] Latvijas Republikas Satversmes 105.pants paredz, ka ikvienam ir tiesības uz īpašumu un īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu.

Tādējādi pieteicēja īpašuma tiesības var tikt ierobežotas ar likumu, un attiecīgi pieteicēja tiesību ierobežojumu šajā gadījumā paredz likums – Civillikums, paredzot servitūtu dibināšanu. Apgabaltiesa nekonstatē, ka būtu pārkāptas pieteicēja tiesības uz īpašumu.

[16] Apgabaltiesa nepiekrīt pieteicēja viedoklim, ka šajā gadījumā, ja patvaļīgi izbūvētais kanalizācijas cauruļvads tiks nojaukts, tad uz Civillikuma 1237.panta 3.punkta pamata servitūts izbeigsies un pieteicējs varēs lūgt tā dzēšanu.

Civillikuma 1130.pants paredz, ka servitūts ir tāda tiesība uz svešu lietu, ar kuru īpašuma tiesība uz to ir lietošanas ziņā aprobežota kādai noteiktai personai vai noteiktam zemes gabalam par labu.

Apgabaltiesa no minētā secina, ka servitūts nav tikai konkrētā būve, bet tiesības uz šādas būves esību un lietošanu kalpojošajā nekustamajā īpašumā. Līdz ar to arī gadījumā, ja konkrētā strīdus būve tiks nojaukta, trešajai personai piemitīs ar spriedumu civillietā noteiktās tiesības uz kanalizācijas cauruļvadu pieteicēja zemesgabalā.

[17] Lietā nav strīda par to, ka trešā persona kanalizācijas cauruļvada būvniecību 2002.gadā veica bez akceptēta būvprojekta, bez būvatļaujas un to būvējot pieteicējam un citām personām piederošajos zemesgabalos.

Senāta spriedumā šajā lietā konstatēts, ka servitūta nodibināšanas pamats civillietā bija strīdus būves jau faktiskā atrašanās zemesgabalā un tiesa servitūta apmēru un vietu noteikusi atbilstoši patvaļīgi uzbūvētās būves faktiskajai atrašanās vietai un apjomam.

Tādējādi strīdus būve var tikt uzskatīta par būvi, kas pilda ūdensvada servitūta funkcijas. Tāpēc apgabaltiesa pārbauda, vai strīdus būve ir nojaucama, kā to uzskata pieteicējs.

Par strīdus būves legalizāciju

[18] Atbilstoši Būvniecības likuma 18.panta piektajai daļai, ja būvinspektors konstatē patvaļīgu būvniecību, viņš aptur būvdarbus un sagatavo atzinumu, bet iestāde pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu, ja konkrētā objekta būvniecību attiecīgajā teritorijā nepieļauj normatīvie akti;

2) par atļauju veikt būvniecību pēc būvniecību regulējošu normatīvo aktu prasību izpildes.

Saskaņā ar Būvniecības likuma 15.panta pirmo daļu būvatļauju izdod, ja:

1) būvniecības iecere atbilst vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam, lokālplānojumam (ja tāds ir izstrādāts) un detālplānojumam (ja tas nepieciešams saskaņā ar normatīvajiem aktiem);

2) būvniecības iecere ir saskaņota ar zemesgabala īpašnieku un būves īpašnieku gadījumā, kad būvniecība paredzēta esošā būvē, vai zemesgabala īpašnieks ir informēts gadījumā, kad to prasa normatīvie akti;

3) atbilstoši būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasībām ir izstrādāts būvprojekts minimālā sastāvā, izņemot gadījumus, kad attiecīga projekta izstrāde nav nepieciešama.

Senāts spriedumā šajā lietā norādīja, ka atbilstoši minētajām normām, lai lemtu par būvniecības pieļaujamību, primāri ir noskaidrojams, vai būve attiecīgajā vietā vispār var atrasties. Šim jautājumam būtiski ir divi aspekti – viens izriet no publiskajām tiesībām, un tas ir – vai iecerētā būvniecība atbilst pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem, bet otrs no privātajām tiesībām – vai zemesgabala, kurā paredzēts būvēt, īpašnieks piekrīt šai būvniecībai. Ja minētie jautājumi ir atbildēti būvniecības ierosinātājam labvēlīgi, un ir izstrādāts atbilstošs būvprojekts, kas ir pašas būvniecības ieceres tehniskais risinājums, var lemt par būvatļaujas izsniegšanu.

[19] Apgabaltiesa uzskata, ka Administratīvās rajona tiesas 2020.gada 20.aprīļa spriedumā pamatoti secināts, ka pieteicējs nav norādījis argumentus par būvniecības neatbilstību vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam. Arī pirmās instances tiesa šādu neatbilstību nekonstatēja.

Apgabaltiesa konstatē, ka Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 26.marta spriedumā un 2020.gada 20.aprīļa spriedumā ietverts līdzīgs pamatojums un izdarīti analogi secinājumi.

Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu atzīst, ka Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 26.marta un 2020.gada 20.aprīļa spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, un apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas spriedumu motivācijai, argumentu izklāstu atkārtoti nenorādot.

Senāts spriedumā šajā lietā atzina, ka no sprieduma civillietā var secināt, ka tiesa civillietā ir ievērojusi apstākli, ka strīdus būves atrašanās pieteicēja zemesgabalā nav pretēja teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem, tāpat tiesa minētajā lietā norādījusi, ka strīdus būves būvniecības rezultātā nav nodarīts kaitējums videi. Senāts secināja, ka servitūta nodibināšanas pamats civillietā bijis strīdus būves jau faktiskā atrašanās zemesgabalā, par servitūta nepieciešamību ir atzīts augstais gruntsūdeņu līmenis, kas gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu nenovadīšanas gadījumā draudētu ar trešās personas ēku applūšanu, bojāšanu un ekspluatācijas nedrošumu.

Apgabaltiesa konstatē, ka arī iestāde nelēma par strīdus būves nojaukšanu jeb iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu, bet uzdeva trešajai personai saskaņot būves atrašanos zemesgabalā ar tā īpašnieku (pieteicēju) un iesniegt iestādei būvniecības ieceres dokumentāciju. No minētā secināms, ka iestāde pieļāva strīdus būves legalizāciju, ja trešā persona izpildītu Būvniecības likumā paredzētās prasības, – būvniecību saskaņotu ar zemesgabala īpašnieku (pieteicēju), iesniegtu būvprojektu un saņemtu būvatļauju.

Attiecīgi, ievērojot Senāta spriedumā šajā lietā jau atzīto, ka strīdus būves atrašanās pieteicēja zemesgabalā nav pretrunā teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem, un pirmās instances tiesas spriedumu secinājumus, apgabaltiesa atzīst, ka atbilstoši publisko tiesību regulējumam būve attiecīgajā vietā vispār var atrasties.

[20] Senāta judikatūrā atzīts, ka zemesgabala īpašnieka piekrišana būvniecībai viņa zemesgabalā ir šā īpašnieka civiltiesiska rakstura attiecības ar personu, kura vēlas būvēt (piemēram, *Senāta 2011.gada 6.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-32/2011, A42494808, 10.punkts; 2020.gada 26.oktobra lietā Nr.SKA-287/2020, ECLI:LV:AT:2020:1026.A420249016.10.S, 8., 9.punkts).*

Senāts spriedumā šajā lietā atzina, ka jautājuma izlemšanai no privāto tiesību aspekta – vai zemesgabala, kurā paredzēts būvēt, īpašnieks piekrīt šai būvniecībai – ir jāņem vērā spriedums civillietā.

Ar spriedumu civillietā par labu trešajai personai piederošajam nekustamajam īpašumam nodibināts ūdensvada servitūts 0,0453 ha platībā pieteicēja zemesgabalam, nosakot servitūta robežas saskaņā ar Daugavpils pilsētas domes 2016.gada 4.jūlija lietus kanalizācijas pašteces cauruļvada izvietojuma shēmu un 2017.gada 24.janvāra apgrūtinājuma plāna projektu.

Kā norādīts Senāta spriedumā šajā lietā, servitūta nodibināšanas pamats civillietā bija strīdus būves jau faktiskā atrašanās pieteicēja zemesgabalā un tiesa servitūta apmēru un vietu noteikusi atbilstoši patvaļīgi uzbūvētās būves faktiskajai atrašanās vietai un apjomam.

Līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka no privāto tiesību aspekta – vai zemesgabala, kurā paredzēts būvēt, īpašnieks piekrīt šai būvniecībai – ir konstatējams, ka spriedums civillietā aizstāj Būvniecības likuma 15.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto būvniecības ieceres saskaņojumu ar zemesgabala īpašnieku, šajā gadījumā ar pieteicēju.

Tādējādi apgabaltiesa nekonstatē šķēršļus strīdus būves legalizācijai.

[21] Apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesas secinājums, ka obligāts pienākums iestādei pieņemt lēmumu par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu ir tikai gadījumā, kad konkrētā objekta būvniecību attiecīgajā teritorijā nepieļauj normatīvie akti, atbilst administratīvo tiesu judikatūrai.

Judikatūrā atzīts, ka nav samērīgi un lietderīgi uzlikt pienākumu būves nojaukt, ja šajā situācijā zemes īpašnieks var iegūt būvatļauju un šajā vietā

būvēt tieši tādu pašu ēku, kāda būtu jānojauc (sk. arī *Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 12.marta sprieduma Nr.AA43-0094-08, lieta Nr.A42147904, 12. punktu*).

Tā kā vispārīgi trešajai personai ir tiesības uz kanalizācijas cauruļvada būvniecību pieteicēja zemesgabalā, atbilstoši publisko tiesību regulējumam būve attiecīgajā vietā vispār var atrasties un ir saņemts Būvniecības likuma 15.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktais būvniecības ieceres saskaņojums ar zemesgabala īpašnieku, apgabaltiesa uzskata, ka trešā persona strīdus būves vietā būtu tiesīga uzbūvēt līdzīgu būvi no jauna. Attiecīgi nav samērīgi un lietderīgi uzlikt pienākumu trešajai personai strīdus būvi nojaukt.

Būvatļaujā arī pamatoti nav ietverts nosacījums būvniecības ieceri saskaņot ar pieteicēju, jo, kā jau konstatēja tiesa, spriedums civillietā aizstāj šādu saskaņojumu ar zemesgabala īpašnieku.

[22] No sprieduma civillietā nav secināms, vai pieteicējs civillietā būtu norādījis uz citu vietu un apmēru, kurā servitūts mazāk ierobežotu viņa tiesības, ko tiesai civillietā būtu bijis pamats izvērtēt.

Attiecībā uz pieteicēja iebildumiem, ka trešajai personai pastāv citas iespējas atrisināt gruntsūdeņu un lietus ūdeņu uzkrāšanās problēmu savā nekustamajā īpašumā vai ir nosakāma cita vieta pieteicēja zemesgabalā, kur izvietot kanalizācijas cauruļvadu, apgabaltiesa norāda, ka šis jautājums ir risināms civiltiesiski. Apgabaltiesa nepārvērtē ar spriedumu civillietā noteikto ūdensvada servitūta atrašanās vietu. Ja ar tiesas spriedumu citā civillietā tiks konstatēts, ka servitūts ir izvietojams citur, uz šāda sprieduma pamata tiks grozīts ieraksts zemesgrāmatā un varēs tikt pārskatīts kanalizācijas cauruļvada izvietojums.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307., 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. B/ pieteikumu par Daugavpils pilsētas domes 2018.gada 6.augusta lēmuma Nr.1.2.?16/480 un 2019.gada 22.augusta lēmuma Nr.1.2.-16/491 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta par patvaļīgas būvniecības radīto seku novēršanu, nojaucot patvaļīgi izbūvēto kanalizācijas cauruļvadu /pers. B/ zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese	Tiesnesis	Tiesnese
U.Mihailova	A.Dreimanis	I.Freimane